

HANNU HUTTU

TOMMI HÄYRYNEN ja HANNA HAUVALA, Jyväskylän AMK, Liiketoimintayksikkö

Riistataloutteen uutta palveluliiketoimintaa

Riista on monipuolisesti hyödynnettävä luonnonvara. Metsästysharrastuksen lisäksi riistan ympärille rakennettava palveluliiketoiminta on kiinnostava mahdollisuus. Jyväskylän ammattikorkeakoulussa käynnistetään tänä keväänä projekti, jossa tavoitteena on synnyttää uutta liiketoimintaa riistatalouteen.

Riistatalouden potentiaalista on herännyt runsaasti keskustelua eri toimijoiden piirissä. Suunnitelmallisesti toteutettuna se voisi tuottaa merkittävää taloudellista arvoa niin elinkeinotoimijoille, maanomistajille kuin metsästysseuroillekin. Erityisesti maaseudun yritykset etsivät kuumaisesti uusia liiketoimintamahdollisuuksia perinteisten elinkeinojen kannattavuusongelmien kasvaessa sekä lisätuottoa metsäpääomalle metsien moninaiskäytön kautta.

Jyväskylän ammattikorkeakoulun liiketoimintayksikössä on luotu kaksi erilaista liike-

toimintamallia riistatalouden palvelukokonaisuuden jäsentämiseksi sekä toimijoiden roolien selkeyttämiseksi. Lisäksi on aloitettu työ riistan taloudellisen arvon määrittelemiseksi. Tässä arvonmuodostuksessa pääpaino on nimenomaan myytävän metsästyselämyksen tuottamisessa.

Toimijoita aktivoidaan

Kevään 2016 aikana toteutetaan projekti, jonka tavoitteena on käytännössä synnyttää uutta liiketoimintaa riistan ympärille. Projektissa ovat mukana Jyväskylän ammattikorkeakou-

KAUPALLISESTI HYÖDYNNETYN
HIRVILUVAN ARVOKSI MUODOSTUI
NOIN 4500 EUROA.

Metsästyselämys myyntivaltiksi?

Riistan arvoa on tarkasteltu tähän mennessä pääsääntöisesti lihan arvon näkökulmasta, ja itse myytävä metsästyselämys on pääsääntöisesti jätetty tarkastelun ulkopuolelle. Jyväskylän ammattikorkeakoulun liiketoimintayksikössä kerätyn aineiston perusteella yhden kaupallisesti hyödynnetyn hirviluvan arvoksi muodostui noin 4500 euroa.

Laskennassa huomioitiin itse metsästystapahtuma, kaatomaksu, majoitus ja ruoka. Lihan arvoa ei tässä tarkastelussa ollut mukana.

Aineistossa olleet jahdit olivat laadukkaasti ja ammattitaitoisesti johdettuja sekä järjestettyjä asianmukaisin majoitus- ja ruokavaihtoehtoin. Metsästystapahtuman järjestävän yrityksen osaaminen sekä saumaton yhteistyö metsästysseuran, maanomistajien ja oheispalvelujen tuottajien kanssa muodostui ratkaisevaksi tekijäksi jahditapahtuman onnistumisen osalta.

Taloudellista hyötyä jokaiselle osapuolelle

Riistan kaupallista hyödyntämistä voidaan kehittää perinteisen suomalaisen metsästyskulttuurin rinnalla, kun lisäarvo pystytään todentamaan konkreettisesti eri osapuolille, eikä toiminnalla suljeta pois mahdollisuuksia

toteuttaa harrastusmetsästystä. Riistan arvon avaaminen puolestaan helpottaa toimijoita ymmärtämään riistan moninaista arvopotentiaalia ja edesauttaa konkreettisten toimenpiteiden syntymistä eri osapuolien välillä.

Metsästysseurat haluavat panostaa entistä enemmän riistan hyvinvointiin sekä toimivan metsästysinfran rakentamiseen. Lisäksi paineita kohdistuu metsästysalueiden vuokriin, koska maanomistajien rasitteet pääomaansa kohtaan ovat vuosien saatossa kasvaneet. Myös maattomat metsästäjät kaipaavat mahdollisuuksia edes satunnaisen metsästyspäivän kokemiseksi. Jos osa riistasta kyetään hyödyntämään taloudellisesti, on tuotosta mahdollisuus jakaa osa kaikille osapuolille. Samalla voidaan parantaa maattomien metsästäjien mahdollisuuksia toteuttaa harrastustaan.

Kaupallisen arvon havainnollistaminen toimijaosapuolille asettaa myös riistan mahdollisesti aiheuttamien metsävahinkojen tarkastelun uudenlaiseen valoon. Oikein toteutettuna riistan kaupallisen hyödyntämisen tuloksena syntyy tuloa kohdistetaan myös riistan hyvinvoinnin lisäämiseen, elinvoimaisten riistakantojen ylläpitoon ja metsästysinfrastruktuurin rakentamiseen sekä ylläpitoon. Tämä puolestaan lisää perinteisen metsästyksen näkökulmasta harrastuksen jatkumoa tulevaisuuteen. Yhtälailla metsäomaisuuden arvon tulisi kasvaa laadukkaana riistakannan myötä. ■

lun liiketoimintayksikön lisäksi Suomen riistakeskus, Luonnon ja riistanhoitosäätiö sekä yhteistyökumppaneina Finn hunting Oy sekä Ylä-Tihtarin tila.

Toiminta painottuu Keski-Suomen alueelle, mutta tuloksia tullaan hyödyntämään myös valtakunnallisesti. Seuraavan kahden vuoden aikana aktivoidaan toimijoita toteuttamaan käytännössä toimenpiteitä, jotka edistävät riistatalouden liiketoimintamahdollisuuksia.

Riistatalouden palvelukokonaisuus jäsenetään toiminnan tasolle mallilla, josta on ymmärrettävällä tavalla todennettavissa muun muassa metsästystapahtuman kaupallisen arvon jakautumisen periaatteet sekä eri sidosryhmien hyödyt toiminnassa.

Liiketoimintamahdollisuuden hyödyntäminen edellyttää toiminnassa mukana olevien sidosryhmien kiinteää yhteistyötä ja läpinäkyvää sekä selkeää sopimuskäytäntöä. Tätä yhteistyötä ei synny, jos kaupallinen toiminta ei ole läpinäkyvää eikä kaupallisen toiminnan lisäarvo ole todennettavissa kaikille osapuolille. Nämä ovat liiketoiminnan toteuttamisen ehdottomia edellytyksiä.

Hyödyntämätön potentiaali

■ Riistatalouden kokonaispotentiaali on valtakunnan tasolla lähes täysin hyödyntämättä. Yksi keskeinen syy on se, että riistatalouden kehittämisessä joudutaan tarkastelemaan vanhoja totuttuja toimintatapoja uudella tavalla riistan perinteisten käyttömuotojen osalta.

Riistan kaupalliseen hyödyntämiseen liittyvää toimintaa toki on, mutta palveluliiketoiminnan näkökulmasta kokonaisuus näyttää jäsenmätömältä. Riistaan liittyvä taloudellinen tarkastelu edellyttää riistan arvon määrittämisen lisäksi riistatalouteen liittyvän palveluliiketoiminnan aktiivointia ja konseptointia.

Nyt on oikea aika siirtyä toteuttamaan käytännössä toimenpiteitä liiketoimintamahdollisuuksien hyödyntämiseksi. Riistataloudesta ammattimaista liiketoimintaa (2014) -selvityksen perusteella todettiin, että ilmapiliri riistan ympärille rakennettavan liiketoiminnan kehittämiselle on pääsääntöisesti myönteinen. Maanomistajat sekä metsästyksen ydin- ja oheispalvelujen tuottajat ovat osoittaneet runsasta mielenkiintoa asian eteenpäinviemiseksi. Myös useat metsästysseurat etsivät aktiivisesti uusia muotoja rahoittaa omalla alueellaan tapahtuvaa riistanhoitoyötä sekä metsästysinfraa.